

Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex
Inatsisartut, maani

§36_2010_41, FAS, AFR:

Naalakkersuisut ilisimanerlugu Kalaallit Nunaanni qassit inunngortarnersut Føtal (naartog) alkohol syndromeqarlutik imaluunniit Føtal (naartog) alkohol effek-teqarlutik anaanaasut naartunermi imigassartorsimanerat pissutaalluni ?

Naalakkersuisut apeqqummut pingaarutilerujussuarmut qujapput.

Naartunerup nalaani imigassartortarnermut tamatumalu meeqqap ineriartorneranut kingunerisinnaasaanut tunngasut pingaaruteqarput. Imigassaq naartumut ajoqusiisarpoq, pingaartumik qaratsap ineriartorneranut taamatullu meeqqap atugarissaarnissaanut ilungersunartumik kingunilimmik. Føtal Alkohol Syndrom (Naartunerup nalaani anaanaap imigassartortarsimanerata kingunerisaanik ajoqusersimaneq) (FAS) ajoquserneruvoq ilungersunarnerpaaq anaanaasup naartunermi nalaani imigassartortarneranik pissuteqar-toq. Imigassaq arlaakkuulertortarpoq naartorlu anaanamisulli aammigut imigassaqartigi-lersarluni. Imigassap naartumut sunniutigisartagaasa minnerpaaffiat ilisimaneqanngilaq.

Tamanna peqqinnisaqarfiup malittarisimavaa, kiisalu naartunerup nalaani imigassart-ortarnerup akuersarneqanngilluinnarnissaa pillugu naartusunut ernisunullu malittarisas-sat aqqutigalugit kaammattuuteqarlutik. Kaammattuut naartusunut ilaqaannullu tama-nut ernisussioortunit ernisussioortumillu suliaqarnermi inunnit pingaarutilinnit ilisimatitsis-sutigineqartarpoq.

FAS-ip FAE-llu atugaaneri

Nunatsinni naartusut qanoq amerlatigisut naartunermik nalaani imigassartortarnersut naluarput. Danskis misissuineranni paasinarsimavoq Danmarkimi naartusut 70-80 %-ii naartunermik nalaani imigassartortartut, 18 %-illu naartunermik nalaani minnerpaamik ataatsiarlutik annertooujussuarmik imersimasarput.

Anaanaasup imigassartortarnera pissutigalugu ajoqusernerit ilarpassui imigassamorluin-naq tunnganngillat naartunermi allanik sunnerneqarsimanermik aamma pissuteqarsin-naallutik. Tamanna pissutaalluni meeqqat imigassamit ajoquserneqarsimasut qanoq amerlatiginerini naatsorsuiniarneq ajornakusoorsitinneqarpoq.

Qanoq atugaatiginerani naatsorsuinissami FAS-eqarneranik paasisaqartoqarnissaa pisariaqarpoq FAS-illi ilisarnaatai ernineri takussaajuaannanngillat. Meeqqat ilarpassui imigassamit ajoquserneqarsimasut paasineqanngisaannartarunarpullu allanilli nappaa-teqarsorineqarlutik. Taakku tassaasinaapput inunngornermi oqippallaarneq, inun-guuseralugu uummatikkut ajoquteqarnerit, siggukku-qilaakku sippaqarnerit, toqungas-unik erninerit, alliarnerliorneq, qaratsakkut ajoquteqarneq, eqqarsartaatsikkut inortu-mik ineriartorneq, uniffeqannginneq, inuit akornanniinnermi pissusilersornissamik

19. februar 2010
Sagsnr. 2010-025781
Dok. Nr. 314379

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 32 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@gh.gl
www.nanoq.gl

ajornakusoortitsinerit, tarnikkut ineriartornikkut kinguarsimaneq, ADHD, ilikkagaqarniar-
nermik malinnaaniarnermillu ajornakusoortitsinerit, sumiginnaaneq, naalliutsitsineq il.il.

Nunatsinni FAS-ip atugaanera pisortatigoortumik kisitsisitigut paasissutissaatigineqan-
ngilaq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik inunnguuseralugu pissusissarinnngisamik ilusilinnik
nalunaarsuisarpoq tamatumanili FAS-imik FAE-milluunniit nalunaaruteqartoqarneq ajor-
poq nappaatip suussusersineqarnera aatsaat meeqqap inuunerani kingusinnerusukkut
pisinnaakkajuttarmat. 2000-miit 2009-mut Nunatsinni napparsimasunik nalunaarsuisarfik
naapertorlugu meeqqat katillugit pingasut taamatut nappaateqarlutik inunngorsimapput,
2009-milu ataaseq FAS-eqarluni Dronning Ingridip Napparsimmavissuani inunngorsima-
voq.

Danmarkimi meeqqat ukiumut 100-t missaanniittut FAS-eqarlutik inunngortarnerat
naatsorsorneqarsimavoq. Nunani allani misissuinerit naapertorlugit meeqqat FAE-llit
meeqqanit FAS-eqartunit pingasoriaammik amerlatigipput. Taamaattumik eqqoriar-
neqarsinnaavoq meeqqat danskusut ukiut tamaasa 300-t FAE-qarlutik inunngortarsi-
massasut.

Meeqqat ilaqutariinni imigassamik atomerluiffiusuni inunngortut meeqqanit allanit
aallaqqaataaniilli ajornerusumik atugaqartarput. Tamanna ataatsimut isiginninneruvoq,
soorunamili anaanaasoq imigassartortarsimappat tamanna suli ajornerussaaq.
Meeqqap suli inunngunngitsup imigassamik sunnerneqartarnera immikkut
ajornartorsiutaavoq sukumiisumik pinaveersaartitsiviusariaqartoq
katsorsaaviusariaqartorlu.

Ilaqutariinnut naartusortalinnut naapertuutinnngitsumik imigassamik atuineq "Siusissukkut
suliniuteqarnermut" innersuussikulaarnermut pissutaavoq pingaarutilik. Taamaattumik
naartusup taassumalu ilaqutaasa pilertortumik akeqanngitsumillu imigassamik
atornerluinermik katsorsarneqarnissaannik qularnaarinissaq pillugu suliniummik
aqutsisunit kaammattuuteqartoqassamaarpoq. Suliniutit taama ittut
siuarsarneqarnissaat Peqqissutsimut Naalakkersuisutut uannut
pingaarutilerujussuupput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Agathe Fontain